

COVID-19 – PROCEDURE VOOR KINESITHERAPEUTEN IN DE AMBULANTE PRAKTIJK

Versie 17 april 2020

In samenwerking met AXXON, beroepsvereniging voor kinesitherapeuten

De procedures worden ontwikkeld in nauwe samenwerking met de bevoegde autoriteiten voor gezondheidszorg, preventie en controle van infectieziekten, en crisisbeheer.

Deze procedures worden in de loop van de tijd bepaald en aangepast in functie van de evolutie van de epidemie, de wetenschappelijke kennis en ontdekkingen, de mening van experts en de wetenschappelijke wereld, en de beschikbare middelen.

De richtlijnen vervat in deze procedures moeten zo goed mogelijk worden uitgevoerd in functie van de plaatselijke beperkingen.

Een samenvatting van de actuele wetenschappelijke kennis is beschikbaar in een “fact sheet” die u hier kan vinden: https://epidemiology.wiv-isp.be/ID/Documents/Covid19/COVID-19_fact_sheet_ENG.pdf

Tijdens de SARS-epidemie in 2002 heeft nosocomiale transmissie in belangrijke mate bijgedragen aan de verspreiding van het virus. Hiervoor dient ook nu extra aandacht geschonken te worden aan het nauwkeurig naleven van algemene hygiënemaatregelen. Patiënten met een risicofactor¹ vormen een kwetsbare populatie. Bovendien lopen patiënten met nood aan respiratoire kinesitherapie een groter risico op nosocomiale infecties. Gezondheidswerkers moeten oplettend zijn voor mogelijke Covid-19 patiënten en extra voorzorgsmaatregelen nemen.

Met ingang van 14 maart 2020 werden alle niet essentiële consultaties, onderzoeken en ingrepen in alle algemene, universitaire en revalidatieziekenhuizen in ons land uitgesteld, om de capaciteit te waarborgen om patiënten COVID-19 de best mogelijke zorg toe te kunnen dienen. Deze maatregel is ook van toepassing op de ambulante zorg, in privé praktijken. De behandeling van chronische en psychische aandoeningen wordt wel beschouwd als een essentiële zorgverlening.

Het verderzetten van de zorg kan enkel mits dit in veilige omstandigheden kan plaatsvinden.

1. Gevalsdefinitie

1.1. MOGELIJK GEVAL

Een mogelijk geval van COVID-19 is elke persoon met een acute infectie van de bovenste of onderste luchtwegen

- die nieuw verschijnen
of
- die verergeren, voor een patiënt die chronische respiratoire symptomen vertoont.

¹ Risicogroepen: patiënten met

- Leeftijd ouder dan 65 jaar
- Cardiovasculaire aandoeningen, diabetes, AHT (arteriële hypertensie)
- Ernstige chronische hart-, long- of nieraandoeningen
- Immunosuppressie, maligne hemopathie, actieve neoplasie

1.2 DEFINITIE VAN EEN RADIOLOGISCH BEVESTIGD GEVAL

Een radiologisch bevestigd geval is een persoon bij wie de laboratoriumtest voor COVID-19 negatief is, maar bij wie de diagnose van COVID-19 wordt gesteld op basis van een suggestieve klinische presentatie EN een compatibele CT thorax.

1.2. BEVESTIGD GEVAL

Een bevestigd geval wordt gedefinieerd als een persoon die een laboratorium bevestigde diagnose van COVID-19 heeft.

2. Algemene richtlijnen

Het wordt aanbevolen om voor elke patiënt een stoffen mondmasker te dragen (of, indien voorradig, een chirurgisch masker) om asymptomatische transmissie van Covid-19 tussen patiënt en kinesitherapeut te beperken.

Een chirurgisch mondmasker is vereist in volgende gevallen:

- Tijdens de zorg voor een bevestigde of mogelijke COVID-19 patiënt.
- Voor specifieke situaties of acties waarbij het dragen van een masker altijd noodzakelijk is.
- Als de kinesitherapeut een contact binnen het huishouden (samenwonend) of gelijkwaardig is van een mogelijk of bevestigd geval. In dit geval kan hij/zij werken door het toepassen van interne preventieprocedures/ het dragen van een chirurgisch masker gedurende 14 dagen na het laatste risico-contact. De gezondheidstoestand moet tijdens deze periode worden opgevolgd (zelfcontrole).
- In geval van lichte symptomen zonder koorts. Draag in dit geval een masker gedurende minstens 7 dagen en tot de symptomen zijn verholpen.

2.1. ALGEMENE HYGIËNE

De kinesitherapeut moet in het bijzonder letten op de algemene hygiënische maatregelen in het contact met alle patiënten; meer specifiek:

- Was of ontsmet regelmatig de handen. wil u graag uw kennis hierover opfrissen, bekijk dan de instructiefilmpjes op www.zorginfecties.be en specifiek op <https://www.youtube.com/watch?v=ioppHbcUk-0&feature=youtu.be> (handen wassen) en <https://www.youtube.com/watch?v=fFKXAoVYbjA&feature=youtu.be> (handen ontsmetten).
- Draag handschoenen als er risico bestaat op contact met lichaamsvloeistoffen tijdens de behandeling en was de handen na het uittrekken van de handschoenen.
- Reinig en ontsmet na de behandeling de oppervlakken die mogelijk in contact kwamen met respiratoire secreties of andere lichaamsvloeistoffen.
- Leef hoest- en niesetiquette na en herinner dit ook aan je patiënt (https://d34j62pglfm3rr.cloudfront.net/downloads/20200217_coronavirus_poster_general_NL.pdf)
- De kinesitherapeut moet aandachtig zijn voor symptomen van een acute infectie van de onderste of bovenste luchtwegen bij patiënten. Indien dit het geval is dient de behandelende arts gecontacteerd te worden voor het gepast beleid.
- Vraag patiënten om aan te geven indien ze symptomen van COVID-19 vertonen.

2.2. ORGANISATIE VAN HET WERK

- Prioritiseer de kinesitherapeutische zorg en stel niet noodzakelijke behandelingen uit.
- Ter voorbereiding van een mogelijke periode van (thuis)isotatie van de kinesitherapeut is het aan te bevelen vervanging te voorzien om de continuïteit van de gezondheidszorg te waarborgen:
 - door een collega ;
 - door te bespreken welke medische centra of huisartsen bepaalde procedures zouden kunnen overnemen.
- Instrueer patiënten om zelfstandig te oefenen wanneer mogelijk.
- Informatie voor zelfstandige kinesitherapeuten in verband met de economische impact in geval van isotatie omwille van COVID-19 is hier beschikbaar: <https://www.inasti.be/nl/news/moeilijkheden-door-het-coronavirus>.

3. Wat bij behandeling van een mogelijk of bevestigd geval van COVID-19 ?

De fysiotherapeutische behandeling van mogelijke en bevestigde gevallen van COVID-19 wordt bij voorkeur uitgesteld tot na de periode van thuisisotatie. Voor specifieke situaties kan de noodzaak met de huisarts besproken worden.

De kinesitherapeut verduidelijkt de hygiënische maatregelen voor de patiënt:

(https://epidemiologie.wiv-isp.be/ID/Documents/Covid19/COVID-19_procedure_hygiene_NL.pdf).

Indien de zorg noodzakelijk is, plan deze dan aan het eind van de dag in, als laatste patiënt(en) en pas de volgende maatregelen toe:

- Geef de patiënt een chirurgisch mondmasker (het virus wordt overgedragen via druppels tot +/- 1,5 m). Als er geen masker beschikbaar is, kan de kinesitherapeut de patiënt vragen om zijn of haar neus en mond te bedekken met een sjaal of doek tijdens de verzorging. Deze moet na elke behandeling/manipulatie worden gewassen.
- Draag zelf een chirurgisch mondmasker², handschoenen en een overschort tijdens de verzorging van de patiënt. Een chirurgisch masker is ook voldoende voor het toepassen van respiratoire kinesithérapie. Zorg ervoor dat de ruimte goed wordt geventileerd tijdens en na de procedure.
 - Het is mogelijk om dezelfde overschort meerdere malen te gebruiken voor dezelfde patiënt (als deze niet zichtbaar bevuild is). Deze moet binnenstebuiten worden opgeborgen aan een afzonderlijke kapstok (niet in contact met andere kleding) in een kamer waar de patiënt niet verblijft.
- Indien er voor de kinesitherapeut risico bestaat op directe druppelinfectie ter hoogte van de ogen, en indien deze voorradig zijn, kan er een veiligheidsbril worden gedragen.
- Was uw handen na de behandeling met zeep of gebruik een hydro-alcoholische oplossing.
- Ontsmet het (medische) materiaal dat in contact komt met de patiënt.

2

- Mag in epidemische omstandigheden gedurende 8 u gedragen worden ongeacht de opeenvolging van interventies, zonder naar buiten te gaan, onder bepaalde voorwaarden (cfr advies Hoge Gezondheidsraad 2020).
 - mag met dat doel bijgehouden worden (rond de hals) maar nooit in de zak;
 - mag voorlopig bewaard worden op een plaats zonder besmettingsgevaar (bijvoorbeeld in een geïndividualiseerde papieren omslag of in een uitwasbare gepersonaliseerde bak);
 - mag nooit aan de voorzijde aangeraakt worden;
 - moet onmiddellijk verwijderd worden zodra zichtbaar vuil.Gezien deze uitzonderlijke situatie is de strikte toepassing van de officiële aanbevelingen inzake handhygiëne onontbeerlijk.
- Een FFP2 masker is enkel noodzakelijk voor aërosol-genererende procedures: Reanimatie, open tracheale afzuiging, bronchoscopie, C-Pap, B-Pap, oxyflow, tracheotomie, enz. Respiratoire kinesithérapie is geen aërosol-genererende procedure.

- Reinig en desinfecteer na de behandeling de oppervlakken die mogelijk in contact kwamen met respiratoire secreties of andere lichaamsvloeistoffen.
- Wissel de overschoort of bewaar deze bij de patiënt zoals hierboven beschreven en verwijder handschoenen na het bezoek aan de patiënt en was uw handen met zeep of gebruik een hydro-alcoholische oplossing.
- Was werkkleding dagelijks op 60°C.

4. Wat indien de kinesitherapeut zelf symptomen van COVID-19 vertoont?

Een kinesitherapeut kan, net als iedereen, de ziekte oplopen. Hij/zij besteedt te allen tijde bijzondere aandacht aan algemene hygiënische maatregelen en is alert voor het optreden van symptomen van een acute luchtweginfectie van de bovenste of onderste luchtwegen.

- Als een kinesitherapeut lichte symptomen van een acute infectie van de bovenste luchtwegen ontwikkelt, zonder koorts, kan verder gewerkt worden met , gedurende 7 dagen en tot het verdwijnen van de symptomen, continu gebruik van een masker en handschoenen en een verscherpte handhygiëne.
- Als een kinesitherapeut symptomen van een acute infectie van de bovenste of onderste luchtwegen ontwikkelt, met koorts en hoest of ademhalingsproblemen, neemt de kinesitherapeut telefonisch contact op met zijn/haar behandelend arts of de bedrijfsarts. Indien hij/zij in contact komt met personen met een risicofactor moet een test voor COVID-19 worden uitgevoerd.
- Indien een test wordt uitgevoerd:
 - In afwachting van het testresultaat mag de kinesitherapeut niet werken en moet hij/zij in thuisisolatie blijven en de aanbevelingen van de procedure "Hygiënevoorlichting aan de patiënt" volgen.
 - Als het **testresultaat negatief** is, kan de kinesitherapeut in overleg met de behandelend arts het werk hervatten, wanneer de koorts verdwenen is.
 - Als het **testresultaat positief** is (bevestigd geval):
 - moet de kinesitherapeut **ten minste 7 dagen** in thuisisolatie blijven, of langer, totdat de symptomen verdwijnen;
 - de aanbevelingen van de procedure "Hygiënevoorlichting aan de patiënt" worden verder opgevolgd;
 - er moet telefonisch contact worden opnemen met de behandelend arts of de bedrijfsarts als de symptomen verergeren, of als andere symptomen optreden aan het einde van de arbeidsongeschiktheid. Dit om het verdwijnen van de symptomen te bevestigen en te beslissen over het opheffen van de isolatiemaatregelen.

Voor alle procedures en contactgegevens van de arts Infectieziektebestrijding zie:
https://epidemiologie.wiv-isp.be/ID/Pages/2019-nCoV_procedures.aspx